

מקורות לשיעור על שני השעירים

1. נראה ששני השעירים מהווים ניסוי תיאולוגי. אנו נכנסים עד הסוף לשני הכיוונים, ומגלים מה יש בעומק של כל כיוון. באמצעות השעיר הפנימי מתאפשרת כניסה לפני ולפנים. באמצעות השעיר לעזאזל מתאפשרת כניסה לעומק אזור הטומאה (ראה ברמב"ן שם). לאחר מכן מגיעים למצב ש'לא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים'. ובסוף דברי הרמב"ן הוא כותב שהשעיר הזה הוא להוציא מהיווני ותלמידיו הרשעים שהגיסו דעתם לחשוב שאין קיים אלא מה שהשיגו הם בדעתם.
2. השלבים בתהליך השילוח של השעיר לעזאזל הם הבאים:
  - בחירה. הקדשה. הגרלה. קשירת לשון זהורית. סמיכה. וידוי. מסירה לאיש עתי (שילוח לצוק עזאזל). פיצול לשון זהורית לשנים: חלק אחד נקשר על הצוק וחלק שני נקשר לקרנו. דחייה מהצוק. ירידה להמית (אם צריך).
  - אנו רואים כאן תופעה מוזרה מאד. בתחילת הדרך יש לנו שני שעירים, ששניהם קדושים בקדושת קרבן. לאחר מכן מתחילה להתערער הקדושה. סימנים ראשונים מתגלים כבר בעבודת ההגרלה (שאוּלי אינה עבודה, לפחות לא בשעיר המשתלח). לאחר מכן בקשירת הלשון (שאל"כ אולי זוהי השתמשות בקודשים). לאחר מכן בסמיכה, עדיין נראה שהוא קרבן, שכן אחרת יש בעייה של שימוש בקדשים. לאחר מכן בידוי יש סימנים שזה כבר לא וידוי של קרבן. השילוח והדחייה כבר כמעט לכו"ע אינם עבודה בקרבן, והם גם לא מעכבים. ולבסוף, הפלא הכי גדול: הברש מותר בהנאה, ואולי ניתן אפילו לקחת את השעיר ולשחוט אותו ולאוכלו.
  - כל מטרתו של השעיר היא שילוחו לעזאזל המדברה. כשזה מתקיים הוא כבר אינו קרבן. יותר מכך, כל ה'עיקר' הזה, שהוא לכאורה המטרה המפורשת בתורה (שילוח לעזאזל), אינו מעכב. בכלל לא צריך לעשות אותו. לרש"י, כבר מהשילוח, וליתר הראשונים מהדחייה. אם כן, עיקרו של השעיר הוא ההליכה ולא ההגעה (עזאזל = עז אזל).
  - יותר מכך: אין לאן להגיע. הרי לאחר הכל, כשנגמר כל הסיפור, אנו מוצאים את עצמנו בנקודת ההתחלה. יש לנו שעיר חולין, שניתן לשחוט ולאכול אותו. כאילו לא קרה מאומה עד כה. התעוררות מחלום, כמו עליסה בארץ הפלאות. זהו הפירוש הציעו כמה מפרשים לשם 'עזאזל' – עז אזל. העז הולכת וזוהי הכפרה. לא ההגעה אלא ההליכה לקראת המטרה, היא המכפרת.
  - לכאורה זוהי תמונה של שתי רשויות: קדושה וטומאה. ואנו מקריבים לשתייהן. כשמנסים להתקרב לתוך העומק של כל אחת מהן מגלים פתאום שיש רק אחת. בבסיס הרשות של השעירים אין מאומה. הקרבן מתפוגג והופך לחולין. הכל חלום ודמיון, ולרוע אין בכלל מציאות אמיתית. שעירים הם שדים, שהגדרתם הקבלית היא מציאויות דמיוניות (ללא שורש למעלה. תמצית השניות).
  - הרמב"ן כותב שדברי ראב"ע כשתהיה בן 33 תדענו, הכוונה היא לפסוק שמצוי 33 פסוקים אחרי פסוק העזאזל: 'ולא יזבחו עוד זבחייהם לשעירים'. אם מבינים שאין שעירים, שהם דמיון. זהו המתכון לכך שלא יזבחו עוד אליהם. שיבינו שהם אין והבל, ואין בהם ממש.
  - כשהולכים לקראת הרע, אנו הולכים ללא כל מגבלות הלכתיות. האיש עתי מותר לאכול. מותר לחמר. מותר לקשור. מותר לצאת חוץ לתחום (בשבת וביו"כ). מותר לתלוש בשער. נכנסים למקדש בטומאה. וכל זה ללא סיבה של ממש, שכן מאומה כאן לא נחוץ (כמו כניסה למקדש בטומאה, כשטמ"ק כריתות), ולפחות לא מעכב.
  - הדין (הדינים) מתבטל, ואנו הולכים לקראת הרוע ללא כל הגנות, כדי להגיע עד אליו. וכשמגיעים רואים שאין שם מאומה. לא צריך את ההגנות הללו, ולעתיד לבוא כששם ה' יהיה יחיד וברור בעולם מצוות בטלות. המצוות הן הנהגה לעולם של שניות, בעולם שנראה כאילו שיש בו קיום לשעירים.
  - הרמב"ן מסיים שדבריו באו להוציא מתפיסתו של היווני הרשע ותלמידיו (אריסטו) שהגיסו ליבם לחשוב שרק מה שהם משיגים קיים. אנו מגלים כאן בדיוק את ההיפך: רק מה שאנו לא משיגים קיים באמת. כל החומר והקיום מחוץ לקדושה אינו קיים כלל. מה שאנו משיגים הוא, פעמים רבות, אשלייה דמיונית.
  - התמונה מזכירה את ישמעאל ויצחק. יש כאן הרבה הקבלות (השכמה בבוקר, תגלית מפתיעה בסוף, הקרבת בנים, ועוד הרבה), ולמעשה אלו שתי עקידות: את יצחק מעלים לפני ולפנים (על הר המוריה), ואת ישמעאל משלחים (לעזאזל) המדברה. הגר היא האיש העתי (שכשר בזר = לא יהודי).
  - אברהם מגלה של"צ להקריב את יצחק אלא את האיל, אולם זה נחשב לו כאילו הקריב את יצחק (אפרו צבור ע"ג המזבח). הגר מגלה שהמקום בו היא מצויה הוא כלל לא מדבר. יש שם באר מים שהיא פשוט לא רואה אותה. העולם

הוא מדבר, אולם בתוכו יש מציאות אמיתית של מים, שלא תמיד רואים אותם. האיש העתי מגלה שאין מאומה מדברי במדבר שאליו הוא הולך. האיש עתי גם אינו מקריב את קרבנו, שכן הוא לא קרבן. ניתן להחזיר אותו בחזרה. ישמעאל חוזר כמות שהוא, אולם יצחק כביכול מוקרב (אפרו צבור על המזבח). יצחק גילה את סוד הקרבנות, וישמעאל גילה שאין מאומה מעבר להם. לכן אנו קוראים בר"ה את שתי פרשיות העקידות הללו, וביר"כ את פרשת שני השעירים.

12. כניסה אל הקודש מחייבת את ההנגדה הזו. צריך לגלות את האופן להתקרב אל ה', כלומר להיכנס אל הקודש, ומאידך את העובדה שאין מאומה בעל שורש ממשי בצד השני. חיים בחווייה כזו מונעים את החטא, ומהווים תשובה טוטלית, ללא מגבלות.

13. לכתחילה עלינו להרוג את השעיר, ולהשלים את פעולת ההקרבה, שכן לא ניתן לחיות בספירה כזו. אנו לא מסוגלים לחיות במצב שבו כל הסובב אותנו הוא דמיון, ורק הקב"ה קיים. לכן נעשה צמצום. אי אפשר לחיות במקום שבו אין בכלל רע. למרבה האבסורד, זהו מקום של השעירים. שם רואים שהם לא קיימים, ולכן שם למעשה קיימת מציאות שבה אין בכלל רע. מחוץ למקום זה אנו חושבים שיש שם רע, ויש גם טוב, ועל כן אנו חיים בשניות. כשנמצאים שם, מגלים שאנו נמצאים במקור הקדושה עצמו. אין מקור אחר לשום מציאות.

בחיי היומיום אנו חיים מצב של מציאות דמיונית ונלחמים נגדה באמצעות המצוות. אסור לחיות כך במהלך החיים הרגילים. אנו צריכים לשמור זאת בתודעה, ברקע, אולם לא לחיות כך. ניתן לגעת בחווייה זו רק בפורים ובכפורים. שם אנו פטורים מהמצוות, אולם במהלך החיים א"א לחיות כך.

14. מצוות בטלות לעתיד לבוא, וכך גם ספרי הנ"ך. פרט לפורים ולמגילת אסתר. לעתיד לבוא, נחיה כך כל הזמן. אלו יהיו חיים של תודעה שאין עוד מלבדו, ועל כן לא נצטרך מצוות. כל השנה יהיה פורים. המשיח יחזיר את השעיר, אולם אלו יהיו חיים שלמים של שעיר, ולא שעיר פעם (או פעמיים) בשנה. כל החיים יהיו בחווייה של אין עוד מלבדו, ועל כן כולנו נהיה איש עתי, ונחיה ללא מצוות (וללא ספרי נ"ך).

15. רשע הוא חכם כמו היווני ברמב"ן: אחד שמאמין רק במציאות שהוא רואה, ולא במה שמעבר לה. למעשה הוא מאמין במציאות ללא שורש. טומאה היא יישות מורכבת ללא שורש (מת – אבי אבות הטומאה: גוף ללא חיים). שערי טומאה הם שערי בינה ללא האמונה בשורש שבתוכם.

16. הגר"א במשלי עה"פ: "כל פעל ה' למענהו, וגם רשע ליום רעה" (משלי ט"ז), מפרש: 'כל' – גימטריה 50 שערי בינה (אותם פעל ה' למענהו). 'וגם' גימטריה 49 שערי טומאה (בהם הרשע). אין שער טומאה 50. גם הרמב"ן בהקדמת פירושו לבראשית כותב ששער החמישים הוא שונה. הוא לא בדיוק בינה. שער החמישים הוא החכמה, השורש של הבינה (להבין דבר מתוך דבר). האכסיומות. הבינה היא הלוגיקה, החכמה האנליטית. המונח 'שער' מתאר מעבר מחדר לחדר. זוהי הבינה. שרשרת של 49 שערי בינה, יכולה להסתיים באחד משני אופנים: או בחדר ללא שער בסוף (חכמה). או לחזור לנקודת המוצא, ולסגור מעגל.

17. בינה ללא חכמה אינה מלמדת מאומה. אם האכסיומות שרירותיות, כל המבנה המתמטי שבנוי עליהן אינו אומר מאומה. על כן הבינה מהווה אינטליגנציה גדולה שלא מועילה במאומה. החכמה נותנת לה את כל משמעותה.

מי שמאמין בבינה ללא חכמה, זה עצמו שערי טומאה. בינה ללא שורש, היא דבר מנותק שאין לו כל משמעות. זהו דמיון בעלמא. יש הרגשה שיש חכמה גדולה במתמטיקה, אולם זה הכל דמיון. כל המשמעות ניתנת לה מהאכסיומות. מנקודת השורש שמחיייה אותה. בלי האכסיומות אנו לא יודעים שסכום הזוויות במשולש הוא 180, אלא רק שאם האכסיומות נכונות גם זה נכון.

18. שרשרת של שערים שאין חדר בסופה לא מובילה לשום מקום. היא חוזרת לעצמה, וחסרת משמעות. זהו המסע לעזאזל. לגלות שאין כל משמעות למבנים המורכבים והחכמים שאנו פוגשים, ללא נקודת השורש שמחיייה אותם. בינה ללא חכמה אינה שווה מאומה. זוהי אשלייה דמיונית. ארץ השעירים, או העזאזל.

ראינו שכשאנו מצויים במקום השעירים, אנו למעשה מצויים בנקודת השורש של הרוע, ומגלים שזהו השורש של הטוב והקדושה. אין שורש אחר. השער החמישים שמחיה את שערי הבינה מחיה גם את שערי הטומאה.

הרמב"ן מזכיר את עשיו, שהוא בהר שעיר (והוא גם איש שעיר). גם הקרבן נקרא שעיר, וגם מקריבים אותו לשעירים.

עמלק, בנו של עשיו, בגי' ספק. הוא תולה הכל במקרה. מציאות ללא שורש. על כן 'אחריתו עדי אובד'. אנו משמידים אותו בפורים וביוה"כ.

עמלק הוא השורש לתפיסת היווני והשעירים, שכנגדה פועלת עבודת היום. לעתיד לבוא נגלה שעמלק הוא דמיון ותו לא. מציאות של רע היא מציאות ללא שורש, ועל כן אין לה קיום אמיתי. זה מה שאנו מגלים במסע לעזאזל.